Psykisk hälsa

Sofia Elwér, jämställdhetsstrateg

sofia.elwer@regionvasterbotten.se

Emma Wasara, hälsoutvecklare

emma.wasara@regionvasterbotten.se

region västerbotten

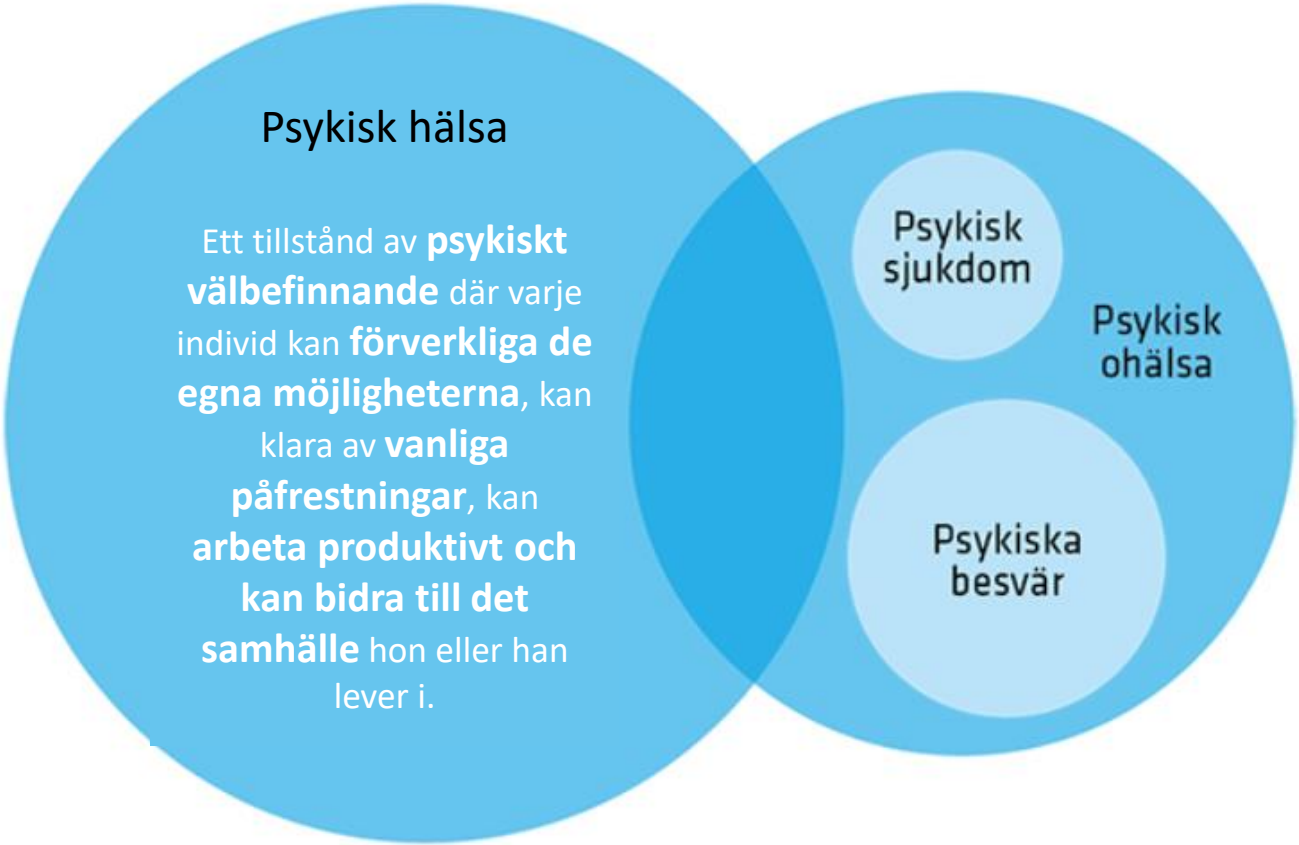

Källa: https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/psykisk-halsa/begrepp-psykisk-halsa/

region västerbotten

region
västerbotten

region
västerbotten

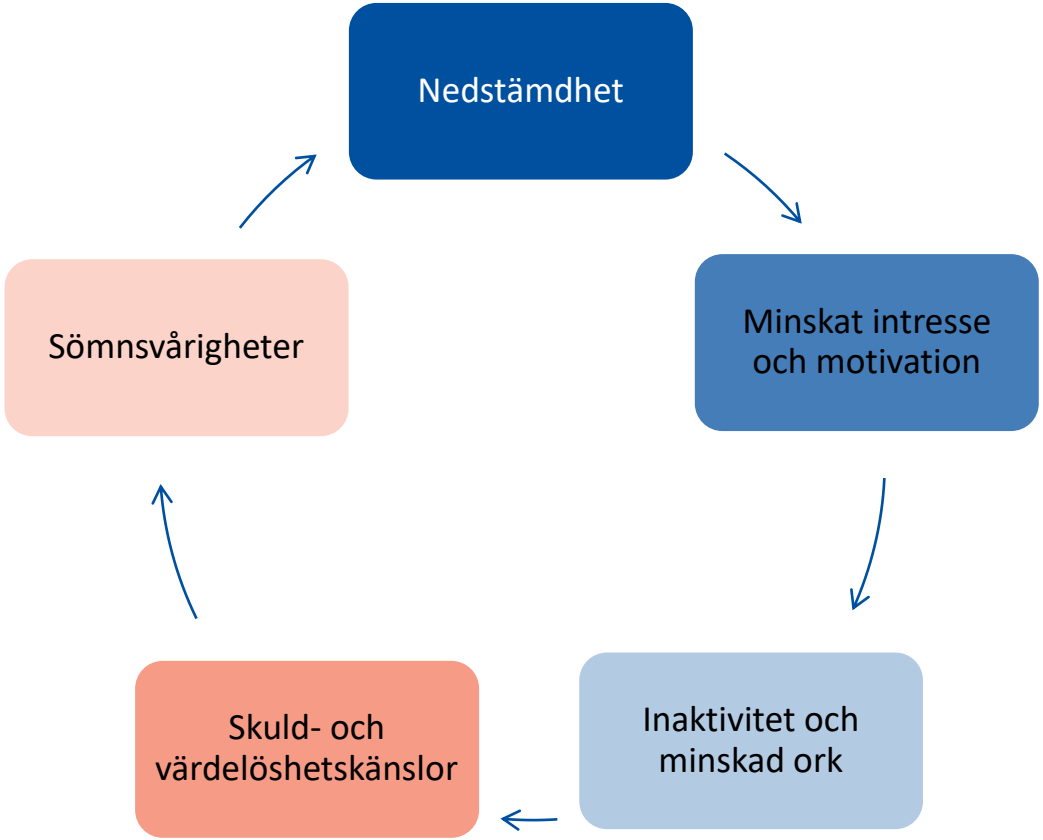

region västerbotten

Diskussion

- Hur talar ni med föräldrar om psykisk ohälsa?
- Vilka för- och nackdelar finns det med enskilda samtal?
- Vilka för- och nackdelar finns det med gemensamma samtal?

region västerbotten

Skydds- och riskfaktorer för psykisk ohälsa

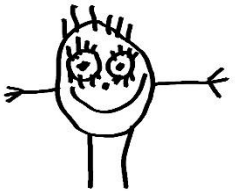

Individnivå

- Kön
- Ålder
- Arv
- Levnadsvanor

Relationell nivå

- Sociala nätverk
- Familj
- Vänner

Samhällelig nivå

- Fysisk miljö

Tillgång till:

- Vård och omsorg
- Skola

region västerbotten

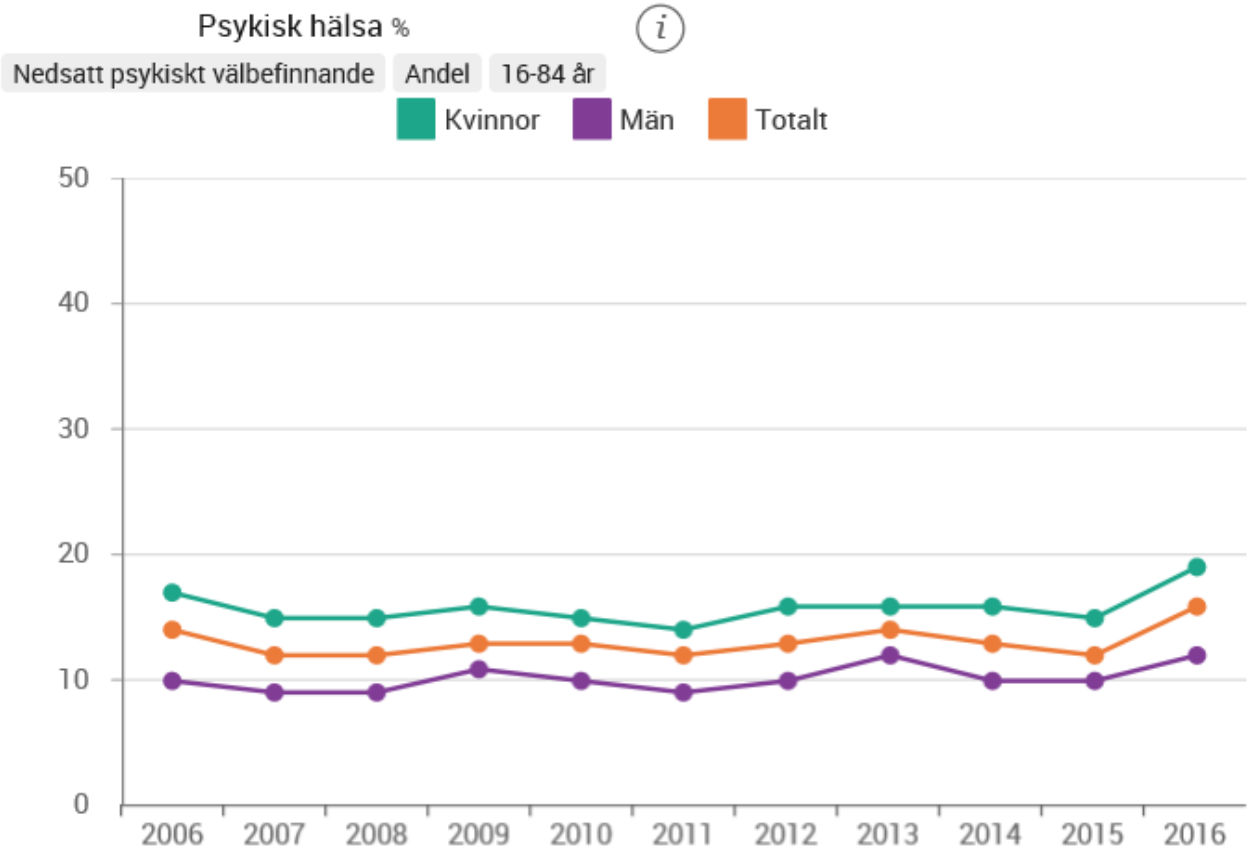

region
västerbotten

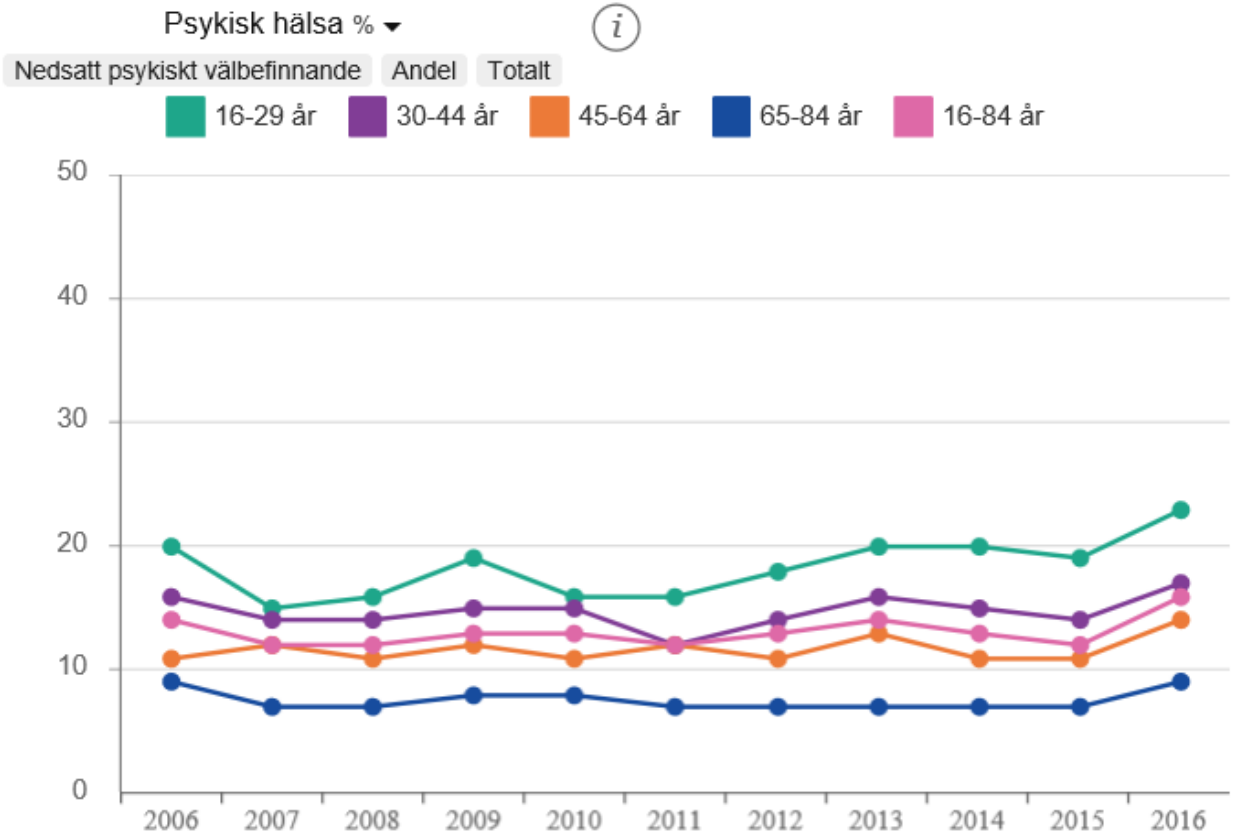

region västerbotten

Förväntningar och krav

Supermamman – viral king facebook

1. Hon vet alltid hur du ska lösa ett problem.
2. Hon har en naturlig gåva när det gäller multitasking.
3. Hon har alltid varit redo att slåss för dig.
4. Hon lyssnar alltid på dig.
5. Först när du flyttar hemifrån, förstår du hur mycket arbete hon har gjort för dig.
6. Kanske ser hon inte så stark ut men hon har en otrolig styrka.
7. Oavsett hur gammal du är, så känns det ändå som att hon kan lösa alla dina problem.
8. Hon är en av de människor i hela världen som älskar dig villkorslöst.

En bra pappa – pappabloggen

1. Närvaro

2. Ansvar

3. Prioriteringar

4. Tålamod och humör

5. Hjärtat på rätt ställe

region västerbotten

Stöd till föräldrar

… Insatser till familjer med psykisk sjukdom visar på en minskad risk för att barn till föräldrar med depression själva ska drabbas av depression och depressiva symptom om föräldrarna får ta del av förebyggande insatser.

Förebyggande insatser till barn i familjer med missbruk, psykisk sjukdom och våld. En rapport från Folkhälsomyndigheten, 2016

region västerbotten

Uppmärksamma föräldrar med depression

- Systematisk screening
- Uppmärksamma depressiva symtom hos föräldrar

  - Sorgsenhet
  - Vardagen känns tung och grå
  - Känslor av tomhet och/eller hopplöshet
  - Sömnrubbningar
  - Dålig aptit
  - Upplevelse av att inte ”känna igen sig själv”
  - Omotiverad oro för barnet
  - Irritation/ilska/spänning

region västerbotten

DEPRESSION I SIFFROR

- Risken för depression är dubbelt så stor bland kvinnor jämfört med män.
- Män som lever med deprimerade kvinnor har upp till 50 procent högre risk att själva drabbas av depression.
- Depression bland gravida kvinnor: 8–17 procent
- Depression bland nyblivna mammor under de första månaderna efter förlossningen: 8–15 procent
- Depression bland kvinnor efter förlossning: 10–15 procent.
- Depression bland män efter förlossning: 1,3–10 procent

Källor: Centrum för Folkhälsa, Massoudi, Socialstyrelsen, 1177

Illustration: *En förälder blir till*, Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen

region västerbotten

Diskussion

- Hur fångar ni upp tecken på depression/psykisk ohälsa hos föräldrar?
- Hur pratar ni med föräldrarna om detta?
- Kan stödet förbättras?

region västerbotten

Illustration: *En förälder blir till*, Kunskapscentrum för jämlik vård, Västra Götalandsregionen

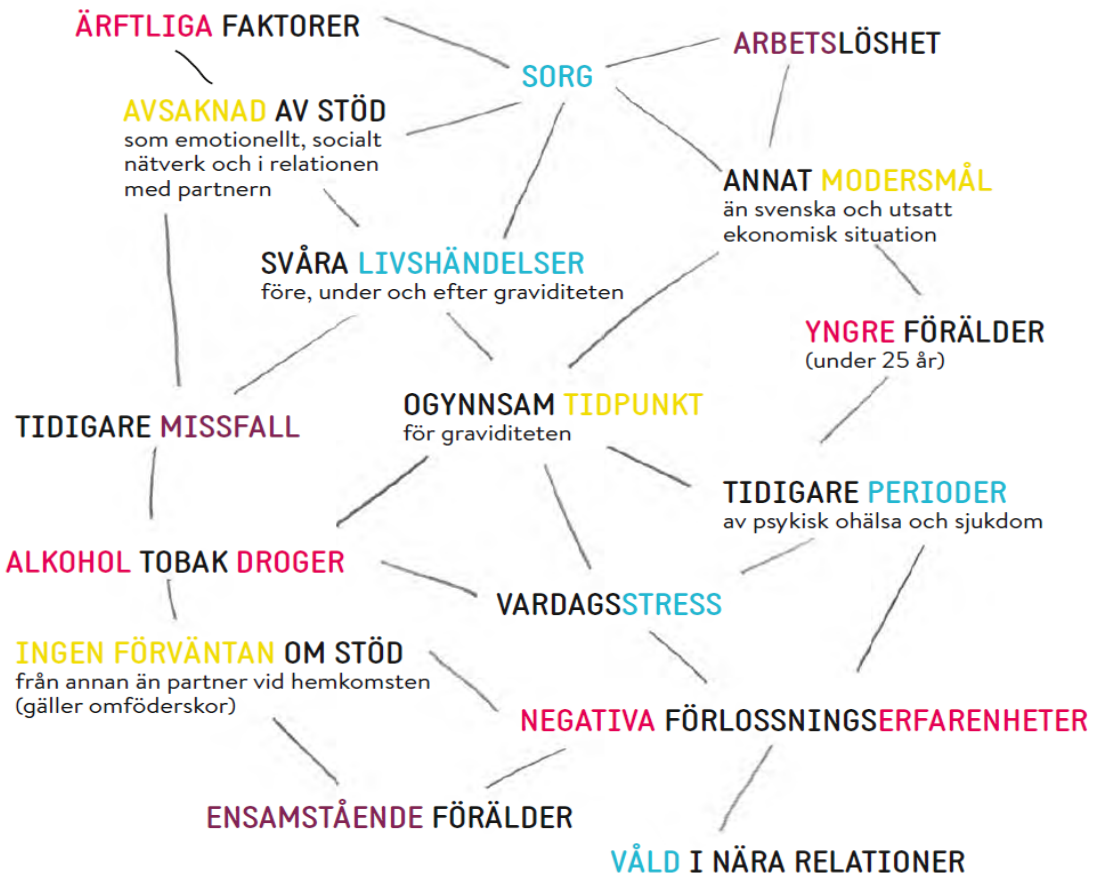

Riskfaktorer för depression

region västerbotten

Vägledning

Barn som far illa eller riskerar att fara illa

- Anmälningsskyldighet personal i hälso- och sjukvården, tandvården, förskolan, skolan, socialtjänsten och kriminalvården
- Kännedom eller misstanke om barn som far illa
- Ovillkorlig – behöver inte vara klarlagt
- Genast – om man anar eller vet att ett barn far illa
- Rutiner och stöd för anmälan bör finns på arbetsplatsen

region
västerbotten

Vad är ”barn som far illa”?

Förfalskning av symptom

Psykologisk omsorgssvikt

Psykiskt våld

Barnmisshandel

Psykisk försummelse

Sexuella övergrepp, exploatering

Fysiskt våld

Omsorgssvikt

Fysisk vanvård

Kvinnlig könsstympning

Misshandels-frakturer

Barn som har bevittnat eller upplevt våld

Hedersrelaterat våld och förtryck

Abusive Head Trauma

Kränkning

region västerbotten

Förekomst av omsorgssvikt bland barn

BVC-sjuksköterskor och barnomsorgspersonal:

- Oroade sig för 15% av barnen
- Trodde att 11% av utsatta
- Visste att 10% var utsatta

Fysisk försummelse
Vanvård
Känslomässig otillgänglighet

Källa: Karin Lundén, Att identifiera omsorgsvikt hos förskolebarn, 2004.

region västerbotten

Förekomst av fysiskt våld

15% har utsatts av våld från förälder eller vårdnadshavare

11% har upplevt våld inom familjen

1-2% blir utsatta för upprepade fysiska övergrepp

Källor: Eva-Maria Annerbäck, Child physical abuse: charachteristics, prevalence, health and risk taking. 2011.
Socialstyrelsen. Barn som utsätts för fysiska övergrepp. 2010.

region västerbotten

Tecken på att barn far illa

Hos barnet

- Blåmärken/skador av olika ålder.
- Dålig hygien, ovårdade kläder, dålig tandhälsa.
- Upprepad sjukvårdskontakt med olika skador eller symptom.
- Medicinsk hjälp söks påtagligt sent i relation till skadans omfattning.
- Svårigheter i samband med fysiska undersökningar.
- Att barnet uteblir från bokade besök.
- Skolsvårigheter, eget riskfyllt beteende, självskadebeteende m.m.

Hos förälder/vårdnadshavare

- Förälder/vårdnadshavare är kontrollerande och överbeskyddande.
- Känslomässigt frånvarande i relation till barnet.
- Ohälsa, missbruk, våldserfarenheter hos föräldern som påverkar deras förmåga att ta hand om barnet.
- Föräldrarnas förklaring eller reaktioner stämmer inte överens med skadorna eller symtomen.

I hemmiljö

- Tecken på missbruk.
- Brister i hygien, hälsovådlig miljö.
- Farlig, ej barnanpassad miljö.
- Bristande kosthållning, för lite, för mycket eller olämplig kost.
- Barnet får ta stort ansvar i hemmet.

Rutin för orosanmälan

Generella rutiner:

- Lagstadgad skyldighet att anmäla kännedom eller misstanke om barn som far illa till socialtjänsten enligt 14 kap 1§ Socialtjänstlagen.
- Skyldigheten att göra en orosanmälan gäller även vid andrahandsuppgifter som indikerar att ett barn far illa av förhållanden hemma, tex genom information från vuxna patienter som kan tyda på missförhållanden för barn.
- Anmälan ska alltid göras skriftligt till socialtjänsten i den kommun där barnet bor. I en akut situation kan det vara nödvändigt att göra en anmälan per telefon, men då bör anmälan bekräftas skriftligt.
- Utöver generella rutiner bör varje verksamhet eller enhet ha egna rutiner för anmälan.

region västerbotten

Vera

https://vimeo.com/107563154

region
västerbotten

Diskussion

- Vilka tecken på att det inte stod rätt till fanns i mötena med hälso- och sjukvården?
- Vad var bra i mötet med hälso- och sjukvården?
- Vad hade kunnat göras annorlunda?

region västerbotten

Normer

Normen om den välfungerande och hälsosamma familjen

Femininitets- och maskulinitetsnormer

Funktionalitetsnormen

”En förälder blir till” sidan 87

region västerbotten

Diskussion

- Vilka normer kan påverka er när ni bedömer vilka barn och familjer som kan vara utsatta för risker?
- Ser ni alla barn som riskerar att fara illa?
- Vilka riskerar ni att missa?

region västerbotten

Tack för oss!

En förälder blir till,
Kunskapscentrum för jämlik vård,
Västra Götalandsregionen

Sofia Elwér, jämställdhetsstrateg

sofia.elwer@regionvasterbotten.se

Emma Wasara, hälsoutvecklare

emma.wasara@regionvasterbotten.se

region västerbotten